

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7\(180\).43](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7(180).43)
УДК 796.332

Шуба Людмила Вікторівна
доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри управління фізичною культурою та спортом
Національний університет «Запорізька політехніка», Запоріжжя
orcid.org/0000-0002-8037-4218
Шуба Вікторія Вікторівна
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки і психології
Придніпровська державна академія фізичною культурою і спорту, Дніпро
orcid.org/0000-0001-5042-3106
Шуба Віктор Олександрович
доцент, професор кафедри інноваційних технологій в педагогіці, психології
та соціальної роботи, Університет імені Альфреда Нобеля, Дніпро
Омок Ганна Анатоліївна
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри управління фізичною культурою та спортом
Національний університет «Запорізька політехніка», Запоріжжя
orcid.org/0000-0002-1060-505X

НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ДЛЯ ФУТБОЛІСТІВ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Футбол – найбільш популярний вид спорту у світі, але необхідні великі ресурси для того, щоб зберегти його популярність на колишньому рівні й передати основні цінності гри наступному поколінню. У процесі спортивної підготовки у футболістів виховуються уміння та навички. Це досягається багаторазовим повторенням вправ, які, також, впливають на діяльність усіх органів та систем. Спортивна підготовка – це спрямоване використання усієї сукупності факторів (засобів, методів, умов), за допомогою яких забезпечується готовність футболіста до спортивних змагань. Мета методики – удосконалення технічних прийомів, індивідуальних, групових та командних тактичних дій, розвиток фізичних, моральних та вольових якостей. Формування та удосконалення навичок та умінь відбувається завдяки систематичному виконанню фізичних вправ. Вони різноманітні, а їх підбір визначається завданнями, що вирішуються у процесі навчання та тренування. В експерименті взяло участь 36 спортсменів 7-9 років (18 – контрольна група, 18 – експериментальна група), які за станом здоров'я були віднесені до основної медичної групи. Проаналізувавши впроваджену методику підкріплену позитивною цифрою динамікою приходимо до висновку, що методика має право на існування.

Ключові слова: спортсмени, методика, фізична підготовленість, етап підготовки.

Shuba L. V., Shuba V. V., Shuba V. O., Omok H. A. Educational and training process for football players at the stage of initial training. Sports play an important role in the development of personal qualities. In sports activities, a system of the foundations of actions is formed, in which the character and individual characteristics of a person, his will, are manifested. Football is the most popular sport in the world, but significant resources are needed to maintain its popularity and pass on the game's core values to the next generation. In the process of sports training, football players develop skills and abilities. The stage of initial training turns out to be one of the most important, since it is at this stage that the foundation is laid for the further development of sportsmanship, particularly in football. This is achieved by repeatedly repeating the exercises, which also affect the activity of all organs and systems. Sports training is the targeted use of the entire set of factors (means, methods, conditions) that ensure a football player's readiness for sports competitions. The purpose of the methodology is to improve technical techniques, individual, group and team tactical actions, development of physical, moral and willpower qualities. The formation and improvement of skills and abilities occurs thanks to the systematic performance of physical exercises. They are diverse, and their selection is determined by the tasks that are solved in the process of training and training. 36 athletes aged 7-9 took part in the experiment (18 - control group, 18 - experimental group), who were assigned to the main medical group based on their health status. After analyzing the implemented technique supported by positive digital dynamics, we come to the conclusion that the technique has the right to exist.

Key words: athletes, technique, physical fitness, stage of preparation

Постановка проблеми та аналіз літературних джерел. У кожній країні вирішення проблем підготовки футбольних гравців відбувається відповідно до наявних умов і можливостей. Проте існують загальні принципи, якими керуються тренери у своїй роботі. Успішність гри спортсмена в значній мірі залежить від його швидкості реакції на дії суперника та партнерів по команді, а також від ефективності втілення власних практичних задумів. Тому особливо важливим є поліпшення здатності футболіста до швидких і раптових дій [2; 7; 11].

Швидкість, як рухова якість, визначається здатністю особи виконувати рухові дії протягом мінімального часу при конкретній частоті і імпульсі. Серед фахівців відсутній консенсус щодо природи цієї якості. Одні вважають, що фізіологічною основою швидкості є лабільність нервово-м'язового апарату. Інші стверджують, що рухливість нервових

процесів відіграє ключову роль у прояві швидкості. Наукові дослідження підтверджують, що швидкість є комплексною руховою якістю людини [1; 6; 12].

Фізична підготовка футболістів повинна бути орієнтована на спеціалізовані напрямки та сприяти повному розвитку спеціальних рухових якостей і навиків, таких як стартова швидкість, швидкісно-силова витривалість, навички швидкого ведення м'яча і інші. З іншого боку, вона повинна доповнювати спеціальне тренування, забезпечуючи повноцінне вирішення оздоровчих завдань у спорті. Цей підхід підтримують такі визначені фахівці, як О. Колобич, Б. Хоркавій, О. Дулібський, О. Суоров, Д. Сичов, Д. Аксьонов, С. Черненко та інші [4; 9; 10].

Проблема рухових якостей та їх взаємозв'язок з руховими здібностями залишається недостатньо вивченою, але вона відіграє важливу роль у теорії спортивного тренування. Між руховими якостями та здібностями існує тісний зв'язок, оскільки вони є фундаментом для координації фізичної та технічної майстерності. Загальноприйнятим є той погляд, що спортивний результат визначається як кваліфікаційним володінням технікою, так і рівнем розвитку рухових якостей футболіста [1; 4; 8].

Однією з ключових якостей у загальній та спеціальній фізичній підготовці футболіста є швидкість. Ця фізична якість відображає рівень рухових можливостей футболіста. Теорія та практика спортивного тренування розв'язали питання методики розвитку рухових якостей у спорті, де рівень підготовки оцінюється за конкуренцією між спортсменами. Зокрема, розроблено питання розвитку швидкості за методикою спринтерів, які досягають максимальних показників. Аналогічно вирішені проблеми розвитку сили та витривалості важкоатлетами та довгодистанційними бігунами [2, 5, 11, 12].

На перший погляд може виникнути враження, що футболісти не повинні стикатися з проблемами розвитку рухових якостей, оскільки у цьому виді спорту не потрібно досягати рівнів швидкості, сили чи витривалості, як у спринтерів, важкоатлетів чи довгодистанційних бігунів. Специфіка кожного виду спорту дійсно передбачає потребу у своїх унікальних аспектах розвитку рухових якостей [3, 6, 9].

Проте, поки що існує невирішена проблема розвитку рухових якостей у видів спорту, які вимагають однакових вимог під час змагань. Ця проблема дійсно існує у тренуванні футболістів. Наразі в існуючих концепціях відзначається відсутність конкретного підходу до їхнього розвитку у футболі, оскільки теорія та практика спорту визнають тільки загальні основи.

Тому відтворення власної футбольної концепції розвитку рухових якостей має стати головним напрямком наукового пошуку.

Мета статті – удосконалити методику навчально-тренувального процесу футболістів на етапі початкової підготовки для підвищення рівня загальної та спеціальної фізичної підготовленості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Експериментальна методика впроваджувалась з листопада 2022 року до травня 2023 на базі КП МФК «Металург» м. Запоріжжя. В експерименті взяло участь 36 спортсменів 7-9 років (18 – контрольна група, 18 – експериментальна група), які за станом здоров'я були віднесені до основної медичної групи.

Річний план тренувань за удосконаленою методикою для футбольної команди молодших гравців (вік від 6 до 10 років) був ретельно розроблений, враховуючи принципи розвитку та основні аспекти футбольної підготовки на етапі початкової підготовки. Основна спрямованість тренувальних занять – різнобічна фізична підготовка оволодіння основами техніки обраного виду спорту, вибір спортивної спеціалізації і виконання контрольних нормативів, необхідні для цього етапу підготовки.

Наша методика будувалася на основі головних положень чинної програми для ДЮСШ з футболу. Основні завдання є такими: зміцнення здоров'я та всебічний фізичний розвиток дітей та підлітків; оволодіння вихованцями спортивною технікою та тактикою футболу; виховання високоморальних і вольових якостей; розвиток спеціальних фізичних якостей особистості; придбання практичних навичок та теоретичних знань в області футболу, а також дотримання загальної та особистої гігієни та здійснення самоконтролю; формування потреби ведення здорового способу життя; проведення профорієнтації.

Система різноманітної спортивної підготовки є найважливішою частиною підготовки спортсменів. Параметри та співвідношення цієї роботи відображені в таблиці 1 і є обов'язковими в системі планування і контролю спортивної підготовки.

Таблиця 1

Співвідношення обсягів тренувального процесу за видами спортивної підготовки на етапі початкової підготовки юних футболістів

Розділи підготовки	Етап початкової підготовки	
	Контрольна група	Експериментальна група
Загальна фізична підготовка (%)	57-62	52-57
Спеціальна фізична підготовка (%)	18-22	23-27
Тактична, теоретична, психологічна підготовка (%)	-	1-2
Участь в змаганнях, тренерська та суддівська практика (%)	0,5-1	0,5-1

Враховуючи вище наведені особливості ми розробили методику де протягом року (умовно кажучи п'ять етапів) акцент розподіляється на різні аспекти підготовки:

I. Фізична підготовка: включала різні аспекти фізичної підготовки, загальнорозвивальні вправи, аеробну та анаеробну тренувальність, а також роботу над силовими показниками.

II. Технічна підготовка спрямована була на розвиток навички керування м'ячем, передачі, прийому, дриблінгу та інші футбольні навички.

III. Тактична підготовка є важливою складовою розвитку та підготовки для майбутніх змагань.

IV. Психологічна підготовка.

Але у процесі тренування, особливо на етапі початкової підготовки, важливо забезпечення регулярного медичного огляду гравців.

Регулярний медичний огляд гравців є важливою складовою забезпечення фізичного здоров'я та безпеки під час тренувань і змагань.

У нашому дослідженні ми отримані результати переводили в бали. Але для дослідження однорідності групи ми використовували коефіцієнт варіації.

За показниками тестів: «Біг 30 м» (КГ: V – 8,91%; ЕГ: V – 7,03%), «Стрибок у довжину з місця» (КГ: V – 6,39%; ЕГ: V – 6,26%), «Нахил тулуба вперед із положення сидячи» (КГ: V – 7,34%; ЕГ: V – 7,12%), «Присід за 20 секунд» (КГ: V – 6,02%; ЕГ: V – 6,81%), «Човниковий біг 3x10 м» (КГ: V – 9,45%; ЕГ: V – 8,28%), «Передачі м'яча в заданий коридор» (КГ: V – 7,82%; ЕГ: V – 8,04%), «Обвід стійок відстань 15 м» (КГ: V – 9,12%; ЕГ: V – 9,03%), «Ведення м'яча із ударом по воротах» (КГ: V – 5,71%; ЕГ: V – 5,15%),

Для тестів: «Згинання та розгинання рук в упорі лежачи» (КГ: V – 13,58%; ЕГ: V – 12,27%), «Піднімання тулуба із положення лежачи протягом 1 хв.» (КГ: V – 13,72%; ЕГ: V – 14,11%), «Жонглювання м'ячем» (КГ: V – 12,08%; ЕГ: V – 11,71%), «Передачі м'яча між стійками в парах» (КГ: V – 14,33%; ЕГ: V – 14,39%), «Удари по м'ячу на дальність» (КГ: V – 10,61%; ЕГ: V – 10,83%), коливання результатів вимірів були середніми.

Аналізуючи відсоткове співвідношення для хлопчиків тестів після експерименту контрольної та експериментальної груп. Відмічаємо, що за результатами тесту 1) «Біг 30 м(с)» співвідношення за балами склало у контрольній групі: 61% – 3б; 28% – 4б; 11% – 5б, а у експериментальній відповідно: 22% – 3б; 54% – 4б; 24% – 5б.

Показники тесту 2) «Стрибок у довжину з місця (см)» виявили наступні данні у контрольній групі: 66% – 3б; 27% – 4б; 7% – 5б. А у експериментальній групі: 23% – 3б; 52% – 4б; 25% – 5б.

За результатами тесту 3) «Згинання та розгинання рук в упорі лежачи (кількість разів)» у контрольній групі був наступний розподіл балів: 4% – 2б; 69% – 3б; 22% – 4б; 5% – 5б. У експериментальній відповідно: 3% – 2б; 36% – 3б; 42% – 4б; 19% – 5б.

Тест 4) «Нахил тулуба вперед із положення сидячи (см)» виявив наступні данні у контрольній групі: 49% – 3б; 39% – 4б; 12% – 5б. Експериментальна група виявила наступні данні: 17% – 3б; 57% – 4б; 26% – 5б.

Розглядаючи показники тесту 5) «Піднімання тулуба із положення лежачи протягом 1 хв (кількість разів)» відмічаємо, що у контрольній групі показники розподілились наступним чином: 3% – 2б; 67% – 3б; 24% – 4б; 6% – 5б. Експериментальна групи відповідно: 2% – 2б; 33% – 3б; 44% – 4б; 21% – 5б.

Аналізуючи показники тесту 6) «Присід за 20 секунд (кількість разів)» дані контрольної групи показали розподіл: 47% – 3б; 43% – 4б; 10% – 5б. Експериментальна група розподіл: 15% – 3б; 62% – 4б; 23% – 5б.

У тесті 7) «Човниковий біг 3x10 м (с)» контрольна група відповідає розподілу: 2% – 2б; 55 – 3б; 34% – 4б; 9% – 5б. А експериментальна група відповідає розподілу: 34% – 3б; 45% – 4б; 21% – 5б.

Аналізуючи відсоткове співвідношення для тестів технічної та спеціальної фізичної підготовленості футболістів-початківців після експерименту контрольної та експериментальної груп, відмічаємо, що за результатами тесту 1) «Жонглювання м'ячем (кількість разів)» контрольна група відповідає розподілу: 2% – 2б; 56% – 3б; 34% – 4б; 8% – 5б. А експериментальна група відповідає розподілу: 35% – 3б; 44% – 4б; 21% – 5б.

У тесті 2) «Передачі м'яча в заданий коридор (кількість разів)» співвідношення за балами склало у контрольній групі: 63% – 3б; 27% – 4б; 10% – 5б, а у експериментальній відповідно: 23% – 3б; 56% – 4б; 21% – 5б.

Показники тесту 3) «Передачі м'яча між стійками в парах (с)» виявили наступні данні у контрольній групі: 68% – 3б; 26% – 4б; 6% – 5б. А у експериментальній групі: 23% – 3б; 53% – 4б; 24% – 5б.

За результатами тесту 4) «Ведення м'яча по прямій на відстань 30 м (с)» у контрольній групі був наступний розподіл балів: 5% – 2б; 70% – 3б; 19% – 4б; 6% – 5б. У експериментальній відповідно: 3% – 2б; 37% – 3б; 40% – 4б; 20% – 5б.

Аналізуючи показники тесту 5) «Обвід стійок відстань 15 м (с)» дані контрольної групи показали розподіл: 48% – 3б; 42% – 4б; 10% – 5б. Експериментальна група розподіл: 14% – 3б; 62% – 4б; 24% – 5б.

Тест 6) «Ведення м'яча із ударом по воротах (с)» виявив наступні данні у контрольній групі: 47% – 3б; 42% – 4б; 11% – 5б. Експериментальна група виявила наступні данні: 15%–3б; 58% – 4б; 27% – 5б.

Розглядаючи показники тесту 7) «Удари по м'ячу на дальність (м)» відмічаємо, що у контрольній групі показники розподілились наступним чином: 4% – 2б; 68% – 3б; 23% – 4б; 5% – 5б. Експериментальна групи відповідно: 2% – 2б; 35% – 3б; 44% – 4б; 19% – 5б.

Необхідно відзначити, що при певному розвитку фізичних якостей у дітей контрольної і експериментальної групах вирішальним фактором є врахування сенситивних періодів розвитку фізичних якостей та комплексний підхід на тренуваннях.

Отже, виходячи з вищесказаного, ми робимо висновок, що дані які характеризують приріст результатів у юних спортсменів 7-9 років свідчить про те, що застосування експериментальної методики є більше ефективною у використанні навчально-тренувального процесу.

Висновки.

За результатами проведеного аналізу літератури встановлено, що по при наявності значної кількості досліджень, спрямованих на пошук засобів підвищення ефективності тренувального процесу футболістів на етапі початкової підготовки

основною проблемою продовжується пошук оптимізації навчально-тренувального процесу для досягнення максимально якісних результатів які будуть мати змогу зберегтись та удосконалюватись протягом наступних етапів багаторічної підготовки.

Дослідили ефективність удосконаленої методики при порівнянні показників контрольної та експериментальної груп отриманих у процесі дослідження: біг 30 м(с) покращення результатів відбулось: КГ на 8,03 %, ЕГ на 15,57 %: стрибок у довжину з місця (см): КГ на 9,71 %, ЕГ на 16,39 %; згинання і розгинання рук в упорі лежачи (кількість разів): КГ 8,51%, ЕГ на 19,72 %; нахил тулуба вперед із положення сидячи (см): КГ на 21,01 %, ЕГ на 26,41 %; піднімання тулуба із положення лежачи протягом 1 хв. (кількість разів): КГ на 22,19 %, ЕГ на 35,00 %; присід за 20 секунд (кількість разів): КГ на 27,41%, ЕГ на 32,35 %; човниковий біг 4x9 (с) – відбувся значний кількісний приріст у: КГ на 5,82 %, ЕГ на 9,33 %.

Показники технічної та спеціальної фізичної підготовленості футболістів-початківців вирісли відповідно: жонглювання м'ячем (кількість разів), покращення результатів відбулось: КГ на 5,03 %, ЕГ на 10,12 %; передачі м'яча в заданий коридор (кількість разів): КГ на 6,00 %, ЕГ на 10,08 %; передачі м'яча між стійками в парах (с): КГ на 5,39 %, ЕГ на 12,59 %; ведення м'яча по прямій на відстань 30 м (с): КГ на 24,65 %, ЕГ на 31,73 %; обвід стійок відстань 15 м (с): КГ на 18,55 %, ЕГ на 31,32 %; ведення м'яча із ударом по воротах (с): КГ на 25,04%, ЕГ на 30,19 %; удари по м'ячу на дальність (м): КГ на 1,88 %, ЕГ на 2,76 %.

Доведено, що використання удосконаленої методики практично за всіма показниками забезпечило підвищення рівня різновидів підготовки юних футболістів.

Таким чином, отримані результати свідчать про ефективність розробленої нами методики яка дійсно має позитивний характер та може використовуватися під час навчально-тренувальних занять на етапі початкової підготовки юних футболістів 7-9 років.

Література

1. Єрмолов, Р. Максименко, Л. (2021). *Розвиток фізичних якостей футболістів 9-10 років*. І Всеукр. наук.-практ. конф. Актуальні питання підготовки спортсменів в олімпійських і неолімпійських видах спорту. Суми; 44-47.
2. Журід, С. М., Коваль, С. С., Лебедєв, С. І. (2020). *Технічна та тактична підготовка футболістів. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів з фізичної культури та спорту*. Харків : ХДАФК.
3. Колобич, О., Хоркавий, Б., Дулібський, О. (2016). Направлення удосконалення техніко-тактичної підготовки юних футболістів. *Спортивна наука України*, 2 (72), 15-23.
4. Костюкевич, В. М. (2016). *Побудова тренувальних занять у футболі. Навчальний посібник*. Київ : КНТ.
5. Лісєнчук, Г., Тищенко, В. (2019). Комплексна оцінка спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовленості як запорука формування основного складу у футболі. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць*, 8 (27), 175-183
6. Ніколаєнко, В. В. (2015). *Багаторічна підготовка юних футболістів. Путь до успіху*. Київ : Саміт-книга.
7. Овчаренко, С. В., Матяш, В. В., Соловей, Д. О., Яковенко, О. В. (2017). *Футбол: історія розвитку, правила гри, методика навчання. Навчально-методичний посібник*. Дніпро : Вид. ПФ Стандарт-Сервіс.
8. Прокопова, Л. І., Лоза, Т. О., Гвоздецька, С. В. (2019). *Навчально-методичний комплекс з дисципліни теорія і методика фізичного виховання / для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) : Навчально-методичний посібник*. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка.
9. Суоров, О. А., Сичов, Д. В., Аксьонов Д. В. (Ред). (2018). *Фізична культура : основи техніки і тактики гри у футбол : метод. настанови*. Харків.
10. Черненко, С. О. (2021). *Теорія й методика фізичного виховання : навчальний посібник : у 2 частинах*. Краматорськ : ДДМА. URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/3004>
11. Шуба, Л.В., Шуба, В.В. (2020). *Футбол та розвиток фізичних здібностей*. Матеріалами VII Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Слов'янськ-Краматорськ, Україна, 18-19 березня 2020 р.), с. 243-248. Відновлено з <http://www.slavdpu.dn.ua/index.php/nauk/conf>
12. Ярмолинський Л. М. (2016). Підготовка юних футболістів з використанням сучасних інноваційних підходів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 4 (54), 128-131. DOI:10.15391/sns.v.2016-4.023

References

1. Yermolov, R. Maksy`menko, L. (2021). *Rozvy`tok fizy`chny`x yakostej futbolistiv 9-10 rokov*. [Physical qualities development of football players 9-10 years old]. І Vseukr. nauk.-prakt. konf. Aktual`ni py`tannya pidgotovky` sportsmeniv v olimpijs`ky`x i neolimpijs`ky`x vy`dax sportu. Sumy` ; 44-47.
2. Zhurid, S. M., Koval`, S. S., Lebedyev, S. I. (2020). *Texnichna ta takty`chna pidgotovka futbolistiv. Navchal`ny`j posibny`k dlya studentiv vy`shhy`x navchal`ny`x zakladiv z fizy`chnoyi kul`tury` ta sportu*. [Technical and tactical training of football players. Teaching guide for students of higher educational institutions on physical culture and sports]. Xarkiv : XDFAFK.
3. Kolobych, O., Horkavyu, B., Dulibskiy, A. (2016). Directions of improvement of technical and tactical aspects of young football players. *Sport science of ukraine*, 2 (72), 15-23.
4. Kostyukevy`ch, V. M. (2016). *Pobudova trenuval`ny`x zanyat` u futbolu. Navchal`ny`j posibny`k*. [Construction of football training sessions. Teaching guide]. Ky`yiv : KNT.
5. Lisenchuk, G., Ty`shhenko, V. (2019). Comprehensive evaluation special physical, technical and tactical preparation as a guarantee of the first team squad formation in football *Physical culture, sport and health of the nation: a collection of scientific works*, 8 (27), 175-183
6. Nikolayenko, V. V. (2015). *Bagatorichna pidgotovka yuny`x futbolistiv. Put` do uspixu*. [Long-term training of young football players. The way to success]. Ky`yiv : Samit-kny`ga.

7. Ovcharenko, S. V., Matyash, V. V., Solovej, D. O., Yakovenko, O. V. (2017). *Futbol: istoriya rozvytku, pravy la gry, metody ka navchannya. Navchal'no-metody chnyj posibnyk. [Football: history of development, rules of the game, teaching methods. Educational and methodological manual]*. Dnipro : Vy'd. PF Standart-Servis.
8. Prokopova, L. I., Loza, T. O., Gvozdetska, S. V. (2019). *Navchal'no-metody chnyj kompleks z dy'scy'pliny teoriya i metody ka fizychnogo vy'xovannya dlya studentiv special'nosti 014 Srednya osvita (Fizychna kul'tura) : Navchal'no-metody chnyj posibnyk. [Educational and methodological complex of the discipline theory and physical education methodology for students of specialty 014 Secondary education (Physical culture): Educational and methodological manual]*. Sumy : Sumy DPU named after A. S. Makarenko.
9. Surovov, O. A., Sy'chov, D. V., Aks'onov D. V. (Red). (2018). *Fizychna kul'tura : osnovy texnyky i taktyky gry u futbol : metod. nastanovy. [Physical culture: the basics of football technique and tactics: method. guidelines]*. Xarkiv.
10. Chernenko, S. O. (2021). *Teoriya j metody ka fizychnogo vy'xovannya : navchal'nyj posibnyk : u 2 chasty nax. [Theory and methods of physical education: study letter: in 2 parts]*. Kramatorsk : DDMA. Retrieved from <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/3004>
11. Shuba, L.V., Shuba, V.V. (2020). *Futbol ta rozvytok fizychny'x zdibnostej. [Training of young football players using modern innovative approaches]*. *Materialamy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlajn-konferenciyi (Slov'yans'k-Kramators'k, Ukrayina, 18-19 bereznya 2020 r.)*, s. 243-248. Retrieved from <http://www.slavdpu.dn.ua/index.php/nauk/conf>
12. Yarmolynskiy, L. M. (2016). *Pidgotovka yuny'x futbolistiv z vy'kory'stannyam suchasny'x innovacijny'x pidxodiv. [Training of young football players with use of modern innovative approaches.] Slobozhanskyi Herald of Science and Sport*, 4 (54), 128-131. DOI:10.15391/sns.v.2016-4.023

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7\(180\).44](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7(180).44)
УДК 371.013

Ягулов В. В.
*доктор педагогічних наук, професор,
провідний науковий співробітник науково-дослідного центру проблем фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту,
Національний університет оборони України, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0002-8956-3170>*

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНІСТЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ – ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Обґрунтовано згідно з провідними ідеями системного, компетентнісного, суб'єктно-діяльнісного та контекстного методологічних підходів до професійної підготовки майбутніх офіцерів – фахівців фізичного виховання та спорту військовослужбовців, які проходять військову службу в секторі безпеки та оборони держави, зміст дефініції поняття “професійно-педагогічна компетентність майбутніх офіцерів – фахівців фізичного виховання та спорту військовослужбовців” як їх професійно важливе психічне утворення, що представляє результат теоретичної та практичної військово-професійної та педагогічної (фахової) підготовленості як офіцера тактичної ланки управління, інтелектуальну, діяльну та суб'єктну здатність і професійну, особистісну, психологічну готовність до військово-професійної діяльності як суб'єкта військового управління та як педагога – фахівця фізичного виховання та спорту військовослужбовців у секторі безпеки та оборони держави.

Визначено компоненти професійно-педагогічної компетентності майбутніх офіцерів – ціннісно мотиваційний, когнітивний, військово-професійний, фаховий чи педагогічний, індивідуально-психічний, суб'єктний. Специфіка такої структури полягає у тому, що вона містить дві спеціальності: перша як офіцера тактичної ланки управління чи як військового професіонала, а друга як педагога у сфері фізичного виховання та спорту військовослужбовців.

Ключові слова: майбутній офіцер – фахівець фізичного виховання та спорту військовослужбовців; професійно-педагогічна компетентність; компоненти.

Yahupov Vasyi. “Professional-pedagogical competence of future officers – subject matter experts in physical education and sports for military personnel”. The content of the definition of the concept “professional-pedagogical competence of future officers – specialists in physical education and sports for military personnel” is substantiated in accordance with the leading ideas of systemic, competence-based, subject-activity, and contextual methodological approaches to the professional training of future officers – subject matter experts in physical education and sports for military personnel serving in the state's security and defence sector. It is defined as their professionally important psychological formation, representing the result of theoretical and practical military-professional and pedagogical (specialized) training as officers at the tactical level of command, intellectual, active, and subjective capability, and professional, personal, psychological readiness for military-professional activities both as military command subjects and as educators – subject matter experts in physical education and sports for military personnel in the state's security and defence sector. The system-forming components of this competence are the value and motivational and subjective components, while the variable components include all other components accordingly. The core component, which determines the content and specificity of the interaction and the actualization of all other components, is the value and motivational component. The components of professional-pedagogical competence of future officers are identified as the